

**UCHWAŁA NR LXXIX/621/23
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIĘTOCHŁOWICACH**

z dnia 27 listopada 2023 r.

**w sprawie programu wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Świętochłowicach
w latach 2024 - 2026**

Na podstawie art. 12 pkt 11 w związku z art. 91 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 z późn. zm.), art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), art. 176 pkt 1, 179 ust. 2 oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Świętochłowicach
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć program wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Świętochłowicach w latach 2024 – 2026 zwanym dalej „programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program stanowi integralną część Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Świętochłowic do roku 2030.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Świętochłowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej
w Świętochłowicach

Bartosz Karcz

Załącznik do uchwały Nr LXXIX/621/23
Rady Miejskiej w Świętochłowicach
z dnia 27 listopada 2023 r.

Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Świętochłowicach na lata 2024-2026

Spis treści

I	PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	str. 3
II	WSTĘP.....	str. 4
III	ocena realizacji programu pomocy dziecku i rodzinie w latach 2024-2026.....	str. 4
IV	adresaci programu.....	str. 15
V	zasoby INSTYTUCJONALNE.....	str.15
VI	cele programu.....	str. 16
VII	harmonogram realizacji działań.....	str. 18
VIII	źródła finansowania.....	str. 22
IX	ewaluacja programu.....	str. 23

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 realizowane są w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)
2. Konwencja Praw Dziecka
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40)
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1526)
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426)
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901)
7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1923)
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939)
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz. 1720)
12. Zarządzenie Nr 700/2011 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej
13. Uchwała nr XLVIII/517/14 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030
14. Uchwała nr X/88/15 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 03 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Świętochłowic do roku 2030
15. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Świętochłowicach

WSTĘP

Nowy dokument jest opracowany w związku z upływającym okresem obowiązywania dotychczasowego Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Świętochłowicach w latach 2024 – 2026. Niniejszy program jest piątym z kolei Programem, który będzie realizowany przez Miasto Świętochłowice, które jako Miasto na prawach powiatu, jednocześnie realizuje zadania gminy i powiatu.

Opisuje on możliwe formy wsparcia rodziny naturalnej w początkowej fazie kryzysu, w ten sposób, aby wyeliminować sytuacje, kiedy rodzina naturalna jest zastępowana w wykonywaniu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej lub w sytuacjach kryzysowych, gdy dziecko musi opuścić rodzinę. Prezentuje podejmowane i prowadzone działania profilaktyczne, wspomagające i wspierające rodzinę naturalną dziecka, rozwijające rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także działania utrzymujące poziom świadczonych usług na jak najwyższym poziomie.

W niniejszym Programie przedstawiamy diagnozę oraz stan podejmowanych działań na rzecz wspierania rodzin oraz rozwoju pieczy zastępczej na terenie Miasta Świętochłowice. Zawiera on cele, do których realizacji dążymy, kierunki działań oraz przewidywane rezultaty jego realizacji.

Organizatorem działań na rzecz systemu pieczy zastępczej w Świętochłowicach jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach, który realizuje zadania powiatu na rzecz dziecka i rodziny wynikające przede wszystkim z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Organizacja pieczy zastępczej

Podstawy prawne systemu pieczy zastępczej

Niniejszy program został skonstruowany w szczególności w oparciu o:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426)
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901)
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1526)
- przepisy wykonawcze do w/w ustaw

Zadania Powiatu

Zgodnie z art. 180 Ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- finansowanie: – świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji dot. powstania zaległości z tytułu nieponoszenia miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

System organizacji pieczy zastępczej oraz rola organizatora pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 76 ust. 4 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podniesienie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy dot. zapewnienia odpowiednich warunków bytowych i mieszkaniowych umożliwiających dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu pozyskiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38 d ust.1, ich aktualizacja i usuwanie.

Struktura systemu pieczy zastępczej w Świętochłowicach

W ramach systemu pieczy zastępczej na terenie Świętochłowic funkcjonuje rodzinna oraz instytucjonalna piecza zastępcza.

Na terenie Świętochłowic funkcjonują następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodziny zastępcze spokrewnione
- rodziny zastępcze niezawodowe
- rodziny zastępcze zawodowe

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, w której umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Są to wstępni lub zstępni dziecka tj. dziadkowie lub rodzeństwo. W rodzinie zastępczej spokrewnionej nie ma ustalonego limitu w zakresie liczby umieszczonych dzieci.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, w której umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi lub zstępnymi dziecka. Kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową, poza spełnieniem kryteriów zawartych w art. 42 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, muszą odbyć szkolenie i otrzymać pozytywną opinię dot. posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia w/w funkcji. W rodzinie niezawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej (zgodnie z art. 37 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w dotychczasowej rodzinie zastępczej, za jej zgodą może przebywać pełnoletni wychowanek, nie dłużej jednak niż do 25 roku życia pod warunkiem że kontynuuje naukę). W przypadku rodzeństwa, w rodzinie zastępczej niezawodowej za zgodą rodziny i po otrzymaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, istnieje możliwość umieszczenia w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, w której umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi lub zstępnymi dziecka. Kandydaci na rodzinę zastępczą zawodową, poza spełnieniem kryteriów zawartych w art. 42 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, muszą również odbyć szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą i otrzymać pozytywną opinię dot. posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia w/w funkcji. Rodzina zastępcza zawodowa jest zobowiązana do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach, cechuje się też profesjonalizmem w sprawowaniu pieczy nad dziećmi. Sprawowanie tej funkcji odbywa się w formie zatrudnienia, co powoduje, że rodzina z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie.

W rodzinach zastępczych zawodowych jednocześnie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci, lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Wyjątkowo w przypadku licznego rodzeństwa może być umieszczona większa liczba dzieci w tym samym czasie. Wśród rodzin zastępczych zawodowych funkcjonują rodziny zawodowe specjalistyczne, które zajmują się głównie opieką nad dziećmi niepełnosprawnymi, obciążonymi trudnościami zdrowotnymi, co wymaga ze strony tych rodzin wyjątkowych zdolności i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego sprawuje pieczę zastępczą dla dziecka do czasu unormowania jego sytuacji prawnej, jednak nie dłużej niż przez 4 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą organizatora pieczy zastępczej, okres pobytu dziecka w pogotowiu rodzinnym może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, jego przysposobienia lub ostatecznego umieszczenia w pieczy zastępczej. Na terenie Świętochłowic obecnie funkcjonuje jedna rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach, wypełniając zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wspiera rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Świętochłowic, które powstały na mocy orzeczeń postanowień sądu, w wyniku niewłaściwie sprawowanej opieki ze strony rodziców biologicznych.

OCENA REALIZACJI PROGRAMU WSPARCIA RODZINY I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2021 - 2023

Zadania wynikające z niniejszego Programu realizuje Dział Pomocy Dziecku i Rodzinie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach na podstawie Zarządzenia Nr 700/2011 z dnia 24.11.2011 r. Prezydenta Miasta Świętochłowice. Powierzono mu organizowanie pracy z rodziną oraz zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Priorytetowym zadaniem Działu jest prowadzenie pracy z rodziną z „grupy ryzyka”, czyli głównie rodziną naturalną przeżywającą trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Zgodnie z ustawą, wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną realizowanej przez asystenta rodziny oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka organizowanej przez placówki wsparcia dziennego lub w formie rodzin wspierających.

Praca asystenta z rodziną jest prowadzona za jej zgodą i przy aktywnym jej współdziałaniu, w miejscu zamieszkania rodziny lub innym miejscu wskazanym przez rodzinę. W przypadku, gdy pracownik socjalny Ośrodka poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeprowadza wywiad środowiskowy i po analizie sytuacji może wnioskować o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystent rodziny zostaje przyznany także na podstawie postanowienia sądu rodzinnego lub na wniosek samej rodziny, która chce podjąć współpracę z asystentem w celu powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Asystenta rodziny wspierają również rodziny, które uzyskały prawomocnym postanowieniem sądu zgodę na powrót dzieci pod ich opiekę. Jak kształtował się ten proces pokazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 1

Sposób przyznania rodzinie asystenta rodziny w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

ROK	WNIOSKI PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	OD	POSTANOWIENIA SĄDU REJONOWEGO O PODJĘCIU WSPÓŁPRACY Z ASYSTENTEM	OBJĘCIE W CELU POWROTU DZIECKA UMIESZCZONEGO W PIECZY DO RODZINY
2020	32		6	18
2021	17		15	14
2022	34		15	32

Analizując powyższe dane statystyczne można zauważyć, że od roku 2020 wzrosła liczba postanowień sędziów Sądu Rejonowego w Chorzowie, którzy zobowiązują rodziny znajdujące się w kryzysie do współpracy z asystentem rodziny, jednakże nadal największą rolę w objęciu rodziny tym wsparciem odgrywają wnioski pracowników socjalnych. W większości przypadków rodzinom przyznawano asystenta bezzwłocznie, jednak były przypadki, że rodzina musiała oczekiwać na przydzielenie jej asystenta do 3 miesięcy.

Tabela Nr 2

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodzin w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

ROK	LICZBA ASYSTENTÓW	LICZBA RODZIN NARASTAJĄCO	W TYM DZIECI	RODZINY OBJĘTE MONITORINGIEM
2020	7	107	207	5
2021	8	101	262	3
2022	6	103	236	13

Asystenci rodzin udzielają pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, poprzez rozwijanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielają pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi. Ponadto wspierają aktywność społeczną rodzin, motywując członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielają pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. W ramach swych obowiązków asystenci rodziny odbywają wspólne wyjazdy, wyjścia z członkami rodzin do różnych instytucji, specjalistów. Pomagają im również w napisaniu różnych pism oraz podejmują działania mające na celu przyjęcie małoletnich dzieci do przedszkoli miejskich oraz do żłobków.

Wykonując swoje zadania asystenci rodziny współpracują m. in. z pedagogami szkolnymi, przedszkolami, szkołami z terenu Miasta, jak i z poza, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Prokuraturą Rejonową w Chorzowie, I i II Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Komendą Miejską Policji, Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Lokalowej, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań” w Świętochłowicach oraz służbą zdrowia.

Ponadto asystenci motywują rodziny do udziału w zajęciach indywidualnych z psychologiem, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i nabywanie umiejętności psychospołecznych.

Asystent jest formą wsparcia rodziny, która została zinternalizowana przez system pomocy społecznej w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci, w pokonywaniu codziennych trudności, wypełnianiu ról zawodowych, rodzicielskich i społecznych. Asystent rodziny – radzi, wspiera, uczy, jak dobrze funkcjonować w społeczeństwie, dąży do zwalczania patologii w rodzinie. Zapobiega umieszczeniu małoletnich dzieci w pieczy zastępczej, a gdy mimo wszystko do tego dochodzi, pomaga rodzicom, aby jak najszybciej dzieci powróciły pod ich opiekę. W swej pracy dąży do usamodzielnienia się rodziny naturalnej. Po decyzji o zakończeniu współpracy z asystentem rodziny z powodu osiągnięcia celów jakie sobie rodzina naturalna i asystent założyli na wstępie, prowadzony jest jeszcze kilkumiesięczny monitoring rodziny.

Czasami jednak działania asystenta rodziny nie przynoszą oczekiwanych rezultatów lub występuje sytuacja zagrożenia życia i zdrowia dziecka, gdy rodzina naturalna nie potrafi - korzystając z tego wsparcia oraz pomocy innych specjalistów, wypełniać prawidłowo swoich ról w opiece i wychowaniu dzieci. W tych przypadkach, koniecznym jest zabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Przyczyny zakończenia współpracy rodziny z asystentem rodziny obrazuje tabela nr 3.

Tabela Nr 3

Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę z uwzględnieniem przyczyn jej zakończenia w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

POWÓD ZAKOŃCZENIA WSPÓŁPRACY Z ASYSTENTEM	2020	2021	2022
Osiągnięcie celów, jakie asystent i rodzina założyli	14	9	18
Zmiana miejsca zamieszkania rodziny	7	1	3
Rezygnacja rodziny ze współpracy	2	5	9
Brak efektów w pracy	2	2	8

rodzicem			
----------	--	--	--

Dzięki stosowaniu udoskonalonych narzędzi pracy z rodziną w tym planu pracy z rodziną, który podlega ewaluacji udaje się utrzymać wysoki wskaźnik zakończenia pracy z rodziną po osiągnięciu celów. Asystenci rodziny w ramach samodoskonalenia zawodowego, ustawicznie korzystają z szeregu specjalistycznych szkoleń. Ponadto powyższe dane wskazują na konieczność dalszego rozwoju tego systemu wsparcia rodzin w codziennym funkcjonowaniu. Rodzina jest podstawową komórką społeczną i najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka. Stąd należy dołożyć wszelkich starań, aby wzmacniać ją w wypełnianiu swoich funkcji i ról.

Pomoc psychologiczno-psychoterapeutyczna obejmuje: doradztwo, konsultacje i diagnozę, terapię indywidualną, małżeńską par i rodzinną, które odbywają się cyklicznie i są realizowane zarówno w Ośrodku, jak i w domu klienta. Klienci psychologów to głównie osoby z problemami emocjonalnymi powstałymi najczęściej na tle ich uzależnień i/lub przemocy w rodzinie generacyjnej. Często problemy te skutkują niewydolnością wychowawczą we własnych rodzinach prokreacyjnych. Wielu klientów deleguje do terapii dziecko jako osobę zaburzoną, zaś dzięki pracy na genogramie odkrywają, iż przekazują kolejnemu pokoleniu wzorce dysfunkcyjne, jakie sami zaczerpnęli od swoich rodziców. Dalsza praca zmierza więc do zmiany tych wzorców na funkcjonalne. Osobną grupę klientów stanowią osoby, które zmagają się z ciężką chorobą w rodzinie i wymagają wsparcia emocjonalnego i zrozumienia swoich trudności. Podstawą w tym wypadku jest praca nad komunikacją w rodzinie. Dzieci i młodzież są zgłaszane najczęściej z powodu zachowań agresywnych i autoagresywnych. Inną grupę klientów, stanowią osoby, których można by określić jako wieloproblemowe. Najczęściej doświadczali przemocy i zaniedbań ze strony rodziców (najczęściej rodziny alkoholowe). Cierpią z powodu niskiego lub labilnego poczucia własnej wartości, co powoduje lęk społeczny, który starają się przykryć agresją słowną, czy stosując też przemoc wobec własnych dzieci.

Ponadto psycholodzy od 2014 r. przeprowadzają badania u kandydatów na rodziny zastępcze oraz u już funkcjonujących rodzin zastępczych w celu wydania zaświadczenia o posiadaniu odpowiednich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Poza tym w celu udzielania pomocy w sprawach: wypalenia zawodowego, trudności wychowawczych, problemów formalno-prawnych związanych z wykonywaniem funkcji rodzica zastępczego, rozwiązywania problemów związanych z obciążeniem emocjonalnym w sytuacji rozstania z dzieckiem oraz trudności w relacjach z biologicznymi rodzicami dzieci znajdującymi się w pieczy, była prowadzona przez jednego z psychologów grupa wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.

Z roku na rok wzrasta liczba osób, którym specjaliści zatrudnieni w Ośrodku udzielają wsparcia. Zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i jest bardzo duże i ma tendencję wzrostową co powoduje, że oczekiwanie na wizytę przedłuża się. Tendencje tą przedstawia tabela nr 4. Analizując dane w niej zawarte należy pamiętać, że od maja 2019 r. wsparcia w ramach Punktu Wsparcia „Tęcza”, udziela tylko dwóch psychologów.

Tabela Nr 4

Liczba osób objętych wsparciem Punktu Wsparcia Rodzin "Tęcza" oraz liczba odbytych spotkań w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

	2020	2021	2022
Liczba osób objętych wsparciem Punktu Wsparcia Rodzin „Tęcza”	112	95	95
Liczba spotkań /porad	577	555	884

Wsparcie rodziny naturalnej organizowane jest również przez placówki wsparcia dziennego. Jednym z jej najważniejszych zadań jest chronienie rodziny przed rozbitciem i wyrwaniem dzieci z środowiska rodzinnego i rówieśniczego. Placówki te mają więc obowiązek objęcia wsparciem zarówno dzieci, jak i ich rodziców. Wychowankowie placówek dzięki zorganizowanym zajęciom oraz uczestnictwu w różnego rodzaju imprezach mają możliwość podnoszenia swojego poziomu intelektualnego, rozwoju relacji społecznych, empatii,

otwartości na problemy innych ludzi, uczą się działań przedsiębiorczych i gospodarności, odpowiedzialności za wspólne dobro wspólnie je tworząc i w nim uczestnicząc.

Jedną ze świętochłowskich placówek wsparcia dziennego jest Fundacja Rodzin Polskich. Najważniejszym elementem działalności Fundacji Rodzin Polskich im. św. Jana Pawła II jest praca z dziećmi i młodzieżą, którą wspierają w trudnych przeżyciach, wskazują jak prawidłowo kierować emocjami i rozwiązywać konflikty. Zajęcia warsztatowe pomagają im podbudować poczucie własnej wartości, które często u młodych ludzi jest bardzo niskie. Dzięki uczestniczeniu w zajęciach poznają i nazywają swoje uczucia, własną wartość oraz sztukę dialogu z drugim człowiekiem. Niejednokrotnie dzięki pomocy Fundacji dowiadują się czym jest miłość w codziennych relacjach i jak można ją wyrazić poprzez gesty, słowa, czy zachowania. Fundacja organizuje również wyjazdy połączone z warsztatami i rekreacją, podczas których uczestnicy odkrywają jak ważne jest kształtowanie sprawności ciała i ducha. Fundacja Rodzin Polskich aktualnie tworzy „Dom, który stawia na nogi” - miejsce pomocy i wsparcia potrzebującym - dzieciom, samotnym matkom, ofiarom przemocy, seniorom, osobom z niepełnosprawnościami. W „Domu, który stawia na nogi” powstaną: mieszkania opieki wytchnieniowej, mieszkania treningowe, mieszkania, w których zaopiekujemy się matkami szukającymi schronienia przed przemocą domową oraz kobietami w ciąży, klubo-kawiarnię „Święty spokój”, będącą przyjaznym miejscem pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, świetlicę dla dzieci w trudnej sytuacji życiowej, gdzie będą mogły poczuć się bezpiecznie, otrzymać pomoc w nauce, ciepły posiłek i rozwijać swoje talenty, klub Seniora jako miejsce integracji i aktywizacji osób w wieku 60+, stolarnia i drukarnia, w których młodzi ludzie będą uczyć się zawodów poszukiwanych na rynku pracy, gabinet psychologiczny pomagający osobom w kryzysie psychicznym oraz Klub Malucha.

W dzielnicy Lipiny od lutego 2018 r. do nadal funkcjonuje placówka wsparcia dziennego – Świetlica Środowiskowa „Promyk”, utworzona w ramach projektu „Działanie i wsparcie w życiu i na starcie”, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Wychowankowie placówki objęci są zajęciami terapeutycznymi, kompensacyjnymi, wyrównawczymi, wychowawczymi i profilaktycznymi. Organizowane są także zajęcia integracyjne, oparte na grach i zabawach w grupie, zawody sportowe, gry terenowe, zajęcia plastyczne oraz warsztaty tematyczne. Oprócz zaplanowanych zajęć organizowany jest również aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych oraz letnich, różne imprezy okolicznościowe takie jak: święto Babci i Dziadka, Śniadanie Wielkanocne, Dzień Mamy i Taty, Dzień Ziemi, Św. Mikołaj oraz wspólna Wigilia itp.

Wychowankowie placówek wsparcia dziennego dzięki zorganizowanym zajęciom oraz uczestnictwu w różnego rodzaju imprezach kulturalnych mają możliwość podnoszenia swojego poziomu intelektualnego, rozwoju relacji społecznych, empatii, otwartości na problemy innych ludzi, uczą się działań przedsiębiorczych i gospodarności, odpowiedzialności za wspólne dobro razem je tworząc i w nim uczestnicząc.

W zagadnieniu wsparcia rodziny naturalną ważną okolicznością jest to, iż duża część rodzin subsydiowanych – to rodziny od wielu lat wzmacniane instytucjonalnymi protezami, tj. przez pracowników socjalnych lub kuratorów. To rodziny o mocno zaburzonych relacjach i głębokich dysfunkcjach. Dlatego w pracy z tymi rodzinami skupiono się głównie na uzdrowieniu sytuacji dziecka. Pełna diagnoza tych rodzin, baczna ich obserwacja - pozwoliły na odseparowanie dzieci ze środowisk, które nie rokują poprawy i które w istocie są zagrożeniem dla życia i zdrowia dziecka. Wielokrotnie mają również miejsce sytuacje, że zachodzi konieczność odebrania dzieci z rodzin, które nigdy nie były objęte żadną formą wsparcia, czy też kontroli, a stan patologii w tych rodzinach nie pozwolił na inne rozwiązanie. Odnotowuje się także przypadki, że dzieci samodzielnie chcą opuścić rodzinę biologiczną i być umieszczone poza nią, gdyż nie czują się w niej bezpiecznie. Dzieci te trafiają do pieczy zastępczej.

W Świętochłowicach w 2020 r. na podstawie nowych postanowień sądów rejonowych w różnych formach pieczy zastępczej umieszczonych zostało 63 dzieci, w 2021 r. 52 dzieci, zaś w 2022 r. 60 dzieci.

Poniżej dokonano porównania liczby dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej w latach 2020 - 2022 r.

Tabela Nr 6

Liczba dzieci z terenu Miasta Świętochłowice umieszczonych po raz pierwszy w różnych formach pieczy zastępczej na podstawie zrealizowanych postanowień sądów rejonowych w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

RODZAJE PIECZY		2020	2021	2022
Piecza rodzinna		22	18	26
Piecza instytucjonalna	POW * świętochłowickie, w tym RDD	25	13	13
	POW z innych powiatów	6	17	17
	MOW	7	4	4
RAZEM		63	52	60

Na dzień 31.12.2020 r. w rodzinach zastępczych mieszkających w Świętochłowicach pozostało 83 dzieci w 64 rodzinach zastępczych, w trakcie roku opuściło rodziny zastępcze 15 dzieci.

Drugą z form pieczy zastępczej jest piecza instytucjonalna. W okresie sprawozdawczym w różnego typu placówkach przebywało 195 dzieci z terenu naszego Miasta, z czego: 4 w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach, 38 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych miast, 126 w świętochłowickich placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych na zlecenie dla Miasta, 24 w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 3 w specjalnych ośrodkach wychowawczych, 4 w schroniskach dla nieletnich lub zakładach poprawczych.

Na dzień 31.12.2021 r. w rodzinach zastępczych mieszkających w Świętochłowicach pozostało 84 dzieci w 66 rodzinach zastępczych, w trakcie roku opuściło rodziny zastępcze 14 dzieci.

Drugą z form pieczy zastępczej jest piecza instytucjonalna. W okresie sprawozdawczym w różnego typu placówkach przebywało 174 dzieci z terenu naszego Miasta, z czego: 5 w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach, 38 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych miast, 106 w świętochłowickich placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych na zlecenie dla Miasta, 22 w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 3 w schroniskach dla nieletnich lub zakładach poprawczych.

Na dzień 31.12.2022 r. w rodzinach zastępczych mieszkających w Świętochłowicach pozostało 88 dzieci w 74 rodzinach zastępczych.

Drugą z form pieczy zastępczej jest piecza instytucjonalna. W okresie sprawozdawczym Miasto Świętochłowice prowadziło na terenie innych Powiatów 7 placówek opiekuńczo – wychowawczych łącznie na 98 miejsc. Miasto opłacało średni koszt na miejsce. W ciągu roku nowo umieszczonych dzieci było 32. Placówki opuściło 26 dzieci: 6 się usamodzielniało, do rodzin zastępczych przeszło 2, do DPS przeniesiono 1, zaś do domów rodzinnych powróciło 14 dzieci, 3 dzieci została adoptowana. Na dzień 31.12.2022 r w placówkach pozostało 94 dzieci, wolnych miejsc było 4.

W placówce typu rodzinnego - Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach przebywało 11 wychowanków w wieku od 0 lat do 18 lat.

Liczba dzieci będących w pieczy instytucjonalnej oraz innych formach instytucjonalnej opieki całkowitej od lat ulega nieznacznym wahaniom. Natomiast liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w ostatnim roku zwiększyła się. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych od lat jest na jednym poziomie, natomiast wzrosła liczba rodzin zastępczych zawodowych.

Od kilku lat Ośrodek podejmuje działania, mające na celu zmianę proporcji na korzyść rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, poprzez pozyskanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W związku z nowelizacją ustawy o pieczy zastępczej, stawki wynagrodzeń dla rodzin zastępczych znacząco wzrosły. Rodziny zastępcze zawodowe oraz osoby prowadzące rodzinny dom dziecka mogą teraz liczyć na wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 4100 zł miesięcznie. Poprzednia kwota wynosiła nie mniej niż 2168,76 zł. Rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego również odnotowały wzrost wynagrodzenia – z kwoty nie niższej niż 2819,39 zł do co najmniej 5084 zł miesięcznie. Oprócz tego nowelizacja ustawy wprowadziła zmiany dotyczące uprawnień pracowników, którzy przyjęli dziecko na wychowanie. **Teraz prawo do urlopu ojcowskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego przysługuje im do ukończenia przez dziecko 14. roku życia.** Wcześniej takie uprawnienia były przyznawane tylko do 7. roku życia dziecka, a w wyjątkowych sytuacjach do 10. roku życia. Przyrost rodzin zastępczych niezawodowych oraz zawodowych może mieć przyczyny finansowe.

Od kilku lat brak jest środków finansowych na przyznawanie świętochłowickim rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych takich jak, dofinansowanie do wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, świadczeń na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczeń na zwrot kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego lub rodziny pomocowej opiekującej się dzieckiem w czasie niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem lub w trakcie nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych. Brak także odpowiednich zapisów w polityce mieszkaniowej w mieście ułatwiających uzyskanie rodzinom zastępczym lub kandydatom na rodziny zastępcze mieszkań o większym metrażu – nie do remontu, lecz gotowych do zasiedlenia.

Pracownicy Działu podejmują zorganizowane działania ukierunkowane na poprawę sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Preferowane są działania zmierzające do powrotu dziecka do rodziny naturalnej. W przypadku, gdzie rodzice nie podejmują żadnej współpracy i nie są zainteresowani zmianą swojego dysfunkcyjnego działania, pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej, a tym samym dania szansy małoletnim na umieszczenie ich w rodzinach adopcyjnych. Proces ten przedstawiają tabele 10 i 11.

Tabela Nr 10

Analiza porównawcza liczby dzieci z terenu Świętochłowic powracających z różnych form pieczy zastępczej do rodziny naturalnej w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

Okres	Rodzinny zastępcze	Pieczka instytucjonalna	Razem
2020	2	6	8
2021	0	9	9
2022	1	14	15
Razem	3	29	32

Tabela Nr 11

Analiza porównawcza liczby dzieci z terenu Świętochłowic powracających z różnych form pieczy zastępczej do rodzin adopcyjnych w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

Okres	Rodzinny zastępcze	Pieczka instytucjonalna	Razem
2020	3	1	4
2021	1	5	6
2022	5	3	8
Razem	9	9	18

Do zadań własnych Miasta należy również usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, domy pomocy społecznej, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze. Usamodzielnienie jest to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Zgodnie z przepisami prawa usamodzielnianym wychowankom przysługuje pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, a także pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia. Pomoc na kontynuowanie nauki wynosi 681 zł lub 551,10 zł w przypadku

wychowanków usamodzielnianych z ustawy o pomocy społecznej. Jest to bardzo niewielka pomoc biorąc pod uwagę to, iż w życiu większości z tych młodych osób osiągnięcie pełnoletności oznacza wejście w samodzielne życie bez wsparcia własnej rodziny, a czasem nawet z koniecznością wzięcia na siebie odpowiedzialności za nieporadnego życiowo rodzica. Ponadto szczególnie dotkliwym problemem są ograniczone możliwości zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych, co dla części wychowanków oznaczało konieczność powrotu do dawnego, często patologicznego środowiska.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Świętochłowicach pracownicy prowadzą pracę z usamodzielnionymi wychowankami pochodzącymi z Miasta Świętochłowic, często pracownik socjalny staje się także osobą pełniącą kluczową rolę we wprowadzaniu wychowanka w dorosłe życie. Opracowuje z nimi Indywidualne Programy Usamodzielnienia oraz ich aktualizacje, a gdy kończą 25 lat dokonuje podsumowania realizacji Programu. Monitoruje proces kontynuacji nauki, równocześnie motywując wychowanków do zachowania jak najwyższej frekwencji szkolnej. Pod jego opieką przebywają również wychowankowie, którzy pochodzą z innych Miast, lecz ich Miastem osiedlenia są Świętochłowice. Ponadto prowadzi pracę socjalną z wychowankami, którzy nie korzystają z pomocy finansowej z tytułu kontynuacji nauki, lecz z powodu swej niezaradności życiowej wymagają stałego wsparcia i pokierowania. W ramach pracy socjalnej wraz z wychowankami pracownik ten przeprowadza wizje lokali mieszkalnych, odbywa z nimi wizyty w MPGL w Dziale Lokalowym pomagając podopiecznym wybrać odpowiednie mieszkanie. W razie potrzeby bierze również udział w rozprawach sądowych z udziałem wychowanków oraz uczestniczy w Grupach Roboczych w sprawie procedury Niebieskiej Karty założonej wychowankom. Udziela indywidualnej pomocy edukacyjnej poprzez przeprowadzanie rozmów z wychowankami na tematy świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa.

Mając na uwadze potrzeby usamodzielnianych wychowanków organizuje spotkania z pedagogiem szkolnym w celu wyboru kierunku kształcenia. Prowadzi doradztwo zawodowe. Pomaga w pisaniu CV oraz listów motywacyjnych. Ponadto co roku, zgłasza chętnych wychowanków do programów unijnych i do CIS, gdzie część z nich znajduje zatrudnienie.

Mimo wzmożonej pracy socjalnej od kilku lat stale zmniejsza się liczba wychowanków kontynuujących naukę. Dane statystyczne dotyczące kwestii wychowanków z Miasta Świętochłowic rozpoczynających, co roku proces usamodzielniania oraz ich gotowość do kontynuowania nauki prezentują kolejne tabele, opracowane na podstawie prowadzonej sprawozdawczości.

Tabela Nr 12

Analiza porównawcza liczby wychowanków, którzy w danym roku rozpoczęli proces usamodzielniania i kontynuowali naukę w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2022 r.

OKRES	Nowe usamodzielnienia		Wychowankowie, którzy podjęli naukę	Nowe usamodzielnienia	Wychowankowie, którzy podjęli naukę
	Wychowankowie rodzin zastępczych			Wychowankowie placówek	
2020	7	5		16	6
2021	4	2		12	4
2022	5	1		6	1

Zgodnie z przedstawionymi danymi zmalała liczba usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. Istotne jest jednak to, iż większość z nich usamodzielniała się parę lat po ukończeniu pełnoletności. Obecne przepisy umożliwiają bowiem pozostanie w pieczy zastępczej aż do 25 roku życia, w odróżnieniu do wychowanków z ustawy o pomocy społecznej, których proces usamodzielniania zaczyna się z dniem ukończenia 18 roku życia lub 21 lat w przypadku wychowanków placówek resocjalizacyjnych. Jak wynika z powyższej analizy na przełomie ostatnich trzech lat

spadła liczba wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo po usamodzielnieniu się kontynuują naukę.

– wychowawczych, którzy

Tabela Nr 13

Analiza porównawcza liczby wszystkich wychowanków, którzy rozpoczęli proces usamodzielnienia w poprzednich latach i nadal kontynuują naukę w okresie od 01.01.2020 r.do 31.12.2022 r.

OKRES	WSZYSCY WYCHOWANKOWIE DO 25 ROKU ŻYCIA	WYCHOWANKOWIE, KTÓRZY KONTYNUOWALI NAUKĘ	WYCHOWANKOWIE, KTÓRZY KONTYNUOWALI NAUKĘ
		Wychowankowie rodzin zastępczych	Wychowankowie placówek
2020	178	26	23
2021	208	7	12
2022	205	13	9

Zgodnie z przedstawionymi danymi zmalała liczba usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, którzy kontynuowali naukę, natomiast liczba usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, którzy kontynuowali naukę wzrosła w 2022 r.

Ponadto dla części z nich nie jest to proces stały, gdyż co roku około 20% przerywa naukę w trakcie roku szkolnego. Część z nich czyni to z powodu braku nawyku systematyczności i obowiązku oraz złych warunków socjalnych, które dodatkowo utrudniają im kontynuowanie edukacji. Jest również druga grupa wychowanków, którzy znajduje stałą pracę, uniemożliwiającą uzyskanie prawidłowej frekwencji szkolnej.

Nawiązując do opracowań krajowych i opracowań tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej można wysnuć tezę, iż główną przyczyną tak małej liczby uczących się wychowanków jest fakt, że po latach inwestowania w ich opiekę i wychowanie w różnych formach opieki zastępczej, po jej opuszczeniu są oni zmuszeni wracać do środowisk rodzinnych, z których zostali zabrani. Powrót do środowiska oznacza w wielu przypadkach ponowną demoralizację oraz pauperyzację wychowanków.

Zjawisko to jest spowodowane trudnościami w uzyskaniu własnych mieszkań przez wychowanków. Brak jest bowiem odpowiednich przepisów w polityce mieszkaniowej Miasta w temacie priorytetowego przyznawania mieszkań do zamieszkania wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki. Obecnie czas oczekiwania wychowanka na własne mieszkanie wynosi około 2 lat. Ponadto w większości przypadków proponowane są im mieszkania umiejscowione w zdewastowanych zasobach mieszkaniowych i do generalnych remontów, nie zaś do zasiedlenia, jak to ma miejsce w niektórych innych miastach.

Częściowo koszty tych remontów pokrywane są ze świadczenia rzeczowego, które wychowankowie zgodnie z przepisami prawa otrzymują z tut. Ośrodka w formie pomocy na zagospodarowanie w wysokości nie wyższej niż 3 000 zł. Kosztorysy przedstawiane przez MPGL są jednakże tak wysokie, iż konieczne jest wykorzystywanie na ten cel również świadczenia na usamodzielnienie. Natomiast – zgodnie z założeniami ustawy - przyznanie tego świadczenia powinno wieńczyć proces usamodzielnienia. Pożądane byłoby, aby wychowankowie spożytkowali to świadczenie na stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podniesienia swoich kwalifikacji lub pokrywali wydatki związane z nauką, nie zaś zaspokajali swoje podstawowe potrzeby jakim jest posiadanie własnego mieszkania.

Na zjawisko porzucania nauki duży wpływ ma także wysokość świadczeń jakie otrzymują usamodzielniani wychowankowie z tytułu kontynuacji nauki. Świadczenie to jest znacznie niższe od świadczenia, jakie otrzymuje rodzina zastępcza na ich utrzymanie. Wysokość tego świadczenia zmusza wychowanków do szukania dodatkowego zatrudnienia, co często koliduje z nauką.

Mimo tych niemałych trudności, przy całkowitym braku wsparcia ze strony rodziny, część wychowanków jednak kontynuuje naukę i osiągają często bardzo dobre wyniki w nauce. Wychowankowie rodzin zastępczych i placówek pobierają naukę w różnego typu szkołach.

Jak wynika z prowadzonej analizy ponad połowa usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej kontynuuje naukę po zdobyciu średniego wykształcenia, w szkołach policealnych oraz na różnego typu uczelniach. Powyższe ma znaczący wpływ na pożądane zakończenie procesu usamodzielnienia, czyli wyjście wychowanków z systemu pomocy społecznej.

Wnioski końcowe:

Powyższa analiza wskazuje na konieczność:

1. Kontynuowania oraz rozbudowania dotychczasowej oferty wsparcia i pomocy skierowanej dla rodzin oraz kobiet w ciąży.
2. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskanie i szkolenie nowych rodzin oraz wzmocnienie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodzin zastępczych już utworzonych, jak również zapobieganie wypaleniu zawodowemu.
3. Objęcie usamodzielniających się wychowanków kompleksowym wsparciem i pomocą w celu zapobieżenia ich wykluczeniu społecznemu i umożliwieniu im odejścia od pomocy społecznej.
4. Zwiększenia współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia oferty pomocowej w duchu rozwoju ekonomii społecznej na terenie miasta Świętochłowice.

ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
2. Rodziny, w których występuje problem przemocy.
3. Rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem.
4. Rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem.
5. Rodziny po utracie chorego dziecka.
6. Kobiety w ciąży.
7. Rodziny zastępcze.
8. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej i innych placówek.
9. Dzieci i młodzież z rodzin z „grupy ryzyka”.
10. Dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją.
11. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
12. Dzieci i rodziny, które z innych powodów potrzebują wsparcia

ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach.

Na terenie Miasta Świętochłowice funkcjonują następujące instytucje i organizacje, które mogą współpracować z Koordynatorem w realizacji Programu:

Tabela Nr 15 Zasoby instytucjonalne Miasta

INSTYTUCJE RZĄDOWE I SAMORZĄDOWE	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
1. Prezydent Miasta 2. Rada Miejska 3. Centrum Integracji Społecznej 4. Centrum Kultury Śląskiej 5. Komenda Miejska Policji 6. Miejska Biblioteka Publiczna 7. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Lokalowej 8. Miejski Zarząd Oświaty 9. Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności 10. Młodzieżowy Dom Kultury 11. Muzeum Powstań Śląskich 12. Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 13. Ośrodek Sportu i Rekreacji „Skałka” 14. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Świętochłowice

15.Powiatowy Urząd Pracy	
16.Pozamiejscowe Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze prowadzone dla Miasta Świętochłowice	
17.Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	
18.Sąd Rejonowy	
19.Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań”	
20.Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	
21.Zespół opieki nad dziećmi do lat 3	
22.Zespół Opieki Zdrowotnej	

Program Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2024–2026. Jego kluczowym celem jest stworzenie spójnego systemu środowiskowego wsparcia i pomocy adresatów Programu.

Cele szczegółowe programu to:

13400. Wzmocnienie rodziny naturalnej w wypełnianiu przez nią jej podstawowych funkcji.

13401. Rozwój oraz wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej, w tym wzmacnianie kompetencji kluczowych wśród uczestników programu oraz kształtowaniu umiejętności rodzicielskich.

13402. Wspieranie procesów życiowego usamodzielnienia się wychowanków oraz zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu i umożliwieniu im odejścia od pomocy społecznej.

Pierwszy i priorytetowy cel Programu jest oparty na przekonaniu iż, najważniejszym prawem każdego dziecka jest możliwość wychowania się w rodzinie naturalnej, a w przypadku separacji, utrzymania z nią osobistych kontaktów oraz powrotu do rodziny. Gdy rodzice nie wypełniają w sposób prawidłowy zadań opiekuńczych i wychowawczych konieczne jest podjęcie wszelkich działań zmierzających do wsparcia rodziny, korygowania dysfunkcyjnych zachowań, przezwyciężenia problemów uniemożliwiających sprawowanie opieki nad dzieckiem, których osoby te nie są w stanie pokonać samodzielnie. W szczególności wsparcie takie powinno polegać na: diagnozie sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska, analizie przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowaniu sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem, wzmocnieniu poczucia odpowiedzialności za wszystkich członków rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej, dążeniu do reintegracji rodziny.

Drugim ważnym celem Programu jest tworzenie oraz wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej. Przy czym należy pamiętać, iż organizowanie dla dziecka pieczy zastępczej jest ostatecznością i winno mieć charakter czasowy oraz być postrzegane jako element procesu wzmacniania rodziny naturalnej. Działaniu temu winna towarzyszyć zasada zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwojowych, które mogą zagwarantować rodzinne formy pieczy zastępczej. W zadaniu tym kładzie się szczególny nacisk na zwiększenie liczby niezawodowych oraz zawodowych rodzin zastępczych poprzez pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, a także częściową likwidację barier, które mają zachęcić mieszkańców Świętochłowic do podjęcia się obowiązków związanych z opieką nad dziećmi w ramach rodzinnej pieczy zastępczej.

Osoby usamodzielniające się w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) zazwyczaj nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych. Dlatego też trzecim celem Programu jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz inne, w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe oraz pracę edukacyjno-wychowawczą wspierającą ich życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Reasumując, Program Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026, chcąc przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom, kieruje się następującymi regułami:

1. Podejmowanie wczesnych działań profilaktycznych zanim narosną problemy.
2. Praca z dzieckiem w jego środowisku rodzinnym.

3. Szybkie działania nakierowane na powrót dziecka do rodziny naturalnej.

4. Praca z młodzieżą zapobiegająca ich wykluczeniu społecznemu.

W Programie obowiązkowo należy ustalić coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, który prezentowany jest w poniższej tabeli.

Tabela 16

Limit zawodowych rodzin zastępczych na lata 2024-2026 r.

Rok 2021	6 rodziny
Rodziny zawodowe, w tym rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	
Rok 2022	6 rodziny
Rodziny zawodowe, w tym rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	
Rok 2023	6 rodzin
Rodziny zawodowe w tym rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	

Harmonogram realizacji zadań

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
Cel 1: Wzmacnianie rodziny naturalnej w wypełnianiu przez nią jej podstawowym funkcji.			
1.Zwiększenie ilości kadry specjalistów wspierających rodziny z „grupy ryzyka”	1.1.Planowane jest w ramach projektu „Drogowskaz rodzina” zwiększenie liczby asystentów rodzinnych o 1 etat. Celem zadania jest objęcie jak największej liczby rodzin z „grupy ryzyka” pracą z rodziną w zakresie wzmacniania kompetencji rodzin naturalnych, konstruktywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych, zwiększania świadomości potrzeb dziecka, poprawy komunikacji i relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi, poprawy wizerunku rodziny w środowisku lokalnym, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, treningu ekonomicznego, motywacji do leczenia, podjęcia zatrudnienia itp. Ponadto należy zaznaczyć, iż zwiększenie liczby etatów wiąże się z koniecznością realizacji postanowień sądowych zobowiązujących rodziny do współpracy z asystentem rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	1.2. Planowane jest w ramach	Ośrodek	2024

	<p>projektu „Drogowskaz rodzina” podjęcie współpracy na podstawie umowy cywilno-prawnej ze specjalistami-pedagogami.</p> <p>Celem zadania jest objęcie jak największej liczby rodzin z „grupy ryzyka” wsparciem pedagogicznym w zakresie podniesienia kompetencji wychowawczych, korygowania nieprawidłowych postaw rodzicielskich, przedstawienia prawidłowych metod wychowawczych, wprowadzenia zasad, ukazania pozytywnych wzorców zachowań, budowania więzi emocjonalnych, prawidłowej komunikacji pomiędzy członkami rodziny oraz uczestniczenie w kontaktach rodziców biologicznych z dziećmi, celem realizacji postanowień sądowych.</p>	Pomocy Społecznej	– 2026
	<p>1.3. Planowane jest podjęcie współpracy z kwalifikowanymi mediatorami społecznymi.</p> <p>Celem działania jest dogłębne rozpoznanie istoty i dynamiki konfliktu oraz preferencji obu stron tak, by mogło dojść do wzajemnego usłyszenia się, zrozumienia i znalezienia rozwiązania, w którym interesy obu stron będą w należyty sposób uwzględnione i wypracowania satysfakcjonującego obie strony konfliktu rozwiązania.</p>	Organizacje pozarządowe Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	<p>1.4. Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.</p> <p>Celem zadania jest podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników służb zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie poprzez ich udział w szkoleniach, kursach oraz warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz udział w Superwizji.</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej Miejski, Organizacje pozarządowe oraz wszystkie instytucje i organizacje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie	2024 – 2026 2024 – 2026
2.Rozszerzenie oferty pomocowej skierowanej do rodzin z „grupy ryzyka” oraz rodzin będących w kryzysie	<p>2.1. Zakup wystandaryzowanych narzędzi niezbędnych do pracy psychologów i pedagogów.</p> <p>Celem zadania jest zakupienie testów diagnostycznych wykorzystywanych w wykonywanej pracy.</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	<p>2.2 Prowadzenie mediacji w sprawach rodzinnych przez</p>	Organizacje pozarządowe	2024 – 2026

	licencjonowanych mediatorów. Celem działania jest poprawa relacji w rodzinie, dążenie do rozwiązania konfliktów rodzinnych, w którym interesy obu stron będą uwzględnione.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
2.3.	Prowadzenie przez psychologów terapii rodzin. Celem działania jest zminimalizowaniem dysfunkcji w rodzinie poprzez poprawę komunikacji pomiędzy członkami rodziny jak również przerwanie łańcucha „katów”, czyli terapię zachowań przemocowych w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
2.4	Prowadzenie przez dwóch pedagogów zajęć edukacyjnych pod nazwą „Akademii rodzica”. Celem działania jest podtrzymanie działań realizowanych w ramach projektu unijnego pt. „Działanie i wsparcie w życiu i na starcie” oraz innych działań z tego obszaru	Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
2.5.	Prowadzenie indywidualnej terapii oraz poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego. Celem działania jest odbudowa rodziny naturalnej poprzez wzmacnianie jej poszczególnych członków.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
2.6.	Prowadzenie tzw. „Pogotowia Psychologicznego” Celem działania jest udzielenia pomocy psychologicznej rodzinom z „grupy ryzyka w miejscu zamieszkania tych rodzin”.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
2.7.	Poradnictwo specjalistyczne „Akademii rodzica” Celem działania jest poprawa funkcjonowania rodzin w tym zdobywanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozwiązywania wynikłych problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
2.8.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Powstanie 3 rodzin wspierających.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
2.9.	Prowadzenie arteterapii dla dzieci.	Ośrodek Pomocy	2024 – 2026

	Celem działania jest wzmocnienie kreatywności, nauka współdziałania w grupie, poznawanie emocji, socjalizacja wtórna.	Spółecznej Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	
1.Rozwój placówek wsparcia dziennego	3.1. Uruchomienie w każdej dzielnicy, co najmniej jednej specjalistycznej placówki wsparcia dziennego czynnej pięć dni w tygodniu przez minimum 4 godziny. Celem zadania jest objęcie jak największej liczby dzieci z rodzin z „grupy ryzyka” specjalistycznym wsparciem.	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	2024 – 2026
	3.2. Obozy terapeutyczne dla wychowanków placówek wsparcia dziennego. Celem zadania jest wzmocnienie i utrwalenie oddziaływań wychowawczo-terapeutycznych, które będą prowadzone w placówkach wsparcia dziennego.	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	2024 – 2026
2.Wsparcie rodziny i dziecka z „grupy ryzyka” przez placówki oświatowe	3.1. Priorytetowe przyjmowanie dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny do przedszkoli miejskich oraz żłobków.	Miejski Zarząd Oświaty	2024 – 2026
	3.2. Priorytetowe traktowanie dzieci z rodzin z „grupy ryzyka” przy organizacji wszelkich form wsparcia w szkole (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze oraz inne zajęcia organizowane przez szkołę).	Miejski Zarząd Oświaty	2024 – 2026
	3.3.Stała współpraca pedagogów i psychologów szkolnych z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia dziecka z rodziny „z grupy ryzyka”.	Miejski Zarząd Oświaty	2024 – 2026
Cel 2: Rozwój oraz wspieranie pieczy zastępczej.			
1.Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	1.1. Dalsze funkcjonowanie placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego pod nazwą Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach. Celem zadania jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom w środowisku rodzinnym.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
2.Rozwój rodzicielstwa zastępczego z akcentem na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe	2.1.Prowadzenie kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze na 2.2.Organizowanie specjalistycznych szkoleń oraz Superwizji dla	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	2024 – 2026

	<p>rzecz pozyskania nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, w szczególności i zawodowych oraz niezawodowych .</p> <p>Celem zadania jest zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p>	<p>pracowników zespołu ds. pieczy zastępczej.</p> <p>Celem zadania jest podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników pracujących z rodzinami zastępczymi.</p>		
3. Likwidacja barier utrudniających rozwój rodzicielstwa zastępczego-przywileje	<p>3.1. Kontynuacja 50% zniżki na bilety wstępu na pływalnie miejskie, lodowisko miejskie oraz Muzeum Powstań Śląskich, a także zniżki na płatne imprezy kulturalne i sportowe organizowane przez jednostki budżetowe i samorządowe instytucje kultury Miasta Świętochłowice w ramach realizacji programu „Karta 3 +” dla rodzin zastępczych, w których łącznie jest przynajmniej troje dzieci.</p> <p>Celem zadania jest zachęcenie mieszkańców Miasta do podejmowania się roli rodzin zastępczych.</p>		Wydział Rozwoju i Spraw Społecznych Urzędu Miasta	2024 – 2026
	<p>3.2. Dofinansowanie raz w roku do zorganizowanych form wypoczynku letniego w kwocie co najmniej 500 zł na każde dziecko umieszczone w rodzinach zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach.</p> <p>Celem zadania jest umożliwienie rodzinom zastępczym wysłania na wypoczynek letni swoim wychowankom, a równocześnie stworzeniem warunków rodzicom zastępczym do odpoczynku, nabrania nowych sił niezbędnych w pracy z dziećmi.</p>		Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	3.3. Wzrost wynagrodzenia dla		Urząd Miasta i	2024

	<p>zawodowych rodzin zastępczych.</p> <p>Celem zadania jest pozyskanie większej liczby kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze.</p>	Rada Miejska	– 2026
	<p>3.4. Priorytetowe przyjmowanie do przedszkoli miejskich oraz żłobków dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.</p>	Miejski Zarząd Oświaty	2024 – 2026
	<p>3.5. Wprowadzenie do polityki mieszkaniowej Miasta zapisu dotyczącego priorytetowego przyznawania rekomendowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej kandydatom na rodziny zastępcze zawodowe lub na prowadzącego rodzinny dom dziecka, wyremontowanych lokali mieszkalnych z zasobów miasta, o powierzchni odpowiadającej liczbie przyjmowanych dzieci.</p> <p>Celem zadania jest zachęcenie mieszkańców Miasta do podejmowania się roli zawodowych rodzin zastępczych.</p>	Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Lokalowej Sp. z o. o.	2024 – 2026
4. Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach	<p>4.1. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodzin zastępczych przez pracowników zatrudnionych w zespole ds. pieczy zastępczej.</p> <p>Celem zadania jest udzielanie poradnictwa i wsparcia w rozwiązywaniu codziennych problemów rodzin oraz dokonanie bieżącej oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, szkolnej i zdrowotnej wychowanków.</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	<p>4.2. Prowadzenie terapii i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego dla rodzin zastępczych oraz pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.</p> <p>Celem działania jest wzmocnienie rodzicielstwa zastępczego.</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
	<p>4.3. Prowadzenie przez psychologa grupy wsparcia dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.</p> <p>Celem zadania jest integracja środowiska rodzinnej pieczy zastępczej oraz dzielenie się</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	2024 – 2026

	doświadczeniem.		
	4.4. Prowadzenie przez pedagogów grupy edukacyjno- wspierającej dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Celem zadania jest integracja środowiska rodzinnej pieczy zastępczej oraz udoskonalenie wychowawczych umiejętności rodziców zastępczych.	Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
	4.5. Prowadzenie cyklicznych szkoleń dla rodzin zastępczych. Celem zadania jest wzmocnienie rodzin zastępczych poprzez wykładanie wiedzy teoretycznej mającej na celu podwyższenie ich kompetencji i umiejętności.	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
	4.6. Prowadzenie Pogotowia Specjalistycznego. Celem zadania jest udzielania pomocy pedagogicznej i psychologicznej rodzinom zastępczym oraz dzieciom w nich umieszczonych w miejscu zamieszkania tych rodzin.	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2024 – 2026
5. Przeprowadzenie zintegrowanej kampanii społecznej na rzecz rodzicielstwa zastępczego	5.1. Podjęcie współpracy w agencją PR w celu zaplanowania działań promocyjnych i wizerunkowych. Celem działania jest budowa świadomości społecznej i wzrost poziomu wiedzy oraz empatii w kwestii rodzicielstwa zastępczego.	Organizacje pozarządowe Agencje PR	2024 – 2026
Cel 3: Wspieranie procesów życiowego usamodzielnienia się wychowanków oraz zapobieżenie ich wykluczeniu społecznemu i umożliwienie im odejścia od pomocy społecznej.			
1. Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej w procesie ich usamodzielniania	1.1. Pomoc w opracowaniu i monitorowanie realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielniania. Celem zadania jest wsparcie usamodzielnionych wychowanków w procesie integracji z środowiskiem, uzyskaniu wykształcenia, podjęciu zatrudnienia, uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	1.2. Wypracowanie zasad współpracy pomiędzy pracownikami socjalnymi, którzy pracują z usamodzielnianymi wychowankami a placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których są umieszczone świętochłowski dzieci. Celem zadania jest ustalenie	Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026

	wspólnych zasad udzielania pomocy dla wychowanków oraz wdrażania ich w proces usamodzielnienia.		
	1.3. Wprowadzenie do polityki mieszkaniowej Miasta zapisu o priorytetowym przydzielaniu mieszkań do zasiedlenia wychowankom, którzy w sposób wzorowy realizują zapisy Indywidualnych Programów Usamodzielnienia.	Ośrodek Pomocy Społecznej Rada Miejska Świętochłowie	2024 – 2026
	1.4. Wprowadzenie do polityki mieszkaniowej Miasta zapisu o priorytetowym przyznawaniu dodatkowych punktów dla usamodzielnianych wychowanków starających się o lokal z zasobów gminy (do remontu). Celem zadania jest wsparcie usamodzielnionych wychowanków w procesie integracji z środowiskiem i uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz motywowania ich do realizacji Programów.	Ośrodek Pomocy Społecznej Rada Miejska Świętochłowie	2024 – 2026
2.Praca edukacyjno-profilaktyczno-wychowawcza z usamodzielnianymi wychowankami	2.1. Organizowanie dla usamodzielnionych wychowanków zajęć kompensacyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych. Celem zadania jest pomoc w nauce wychowankom w celu osiągnięcia przez nich wykształcenia umożliwiającego odnalezienia się na rynku pracy.	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	2024 – 2026
	2.2.Prowadzenie spotkań dla usamodzielnionych wychowanków w tematach promocji zdrowia, promocji zatrudnienia i poruszania się na rynku pracy, świadomego macierzyństwa i odpowiedzialnego rodzicielstwa. Celem zadania jest podniesienie świadomości i przygotowanie do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna (doradca zawodowy)	2024 – 2026
	2.1. Organizowanie dla usamodzielnionych wychowanków spotkań o tematyce profilaktycznej z przedstawicielami ORPA, Klubu Abstynenta „Spróbuj z Nami”, GKRPA itp. Celem zadania jest prowadzenie wśród wychowanków szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień.	Ośrodek Pomocy Społecznej GKRPA ORPA Klub Abstynenta „Spróbuj z Nami”	2024– 2026

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

1. budżetu miasta,
2. budżetu państwa,
3. państwowych funduszy celowych,
4. funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowania,
5. budżetów organizacji pozarządowych,
6. innych źródeł (np. darowizny).

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych dotyczących zrealizowanych zadań, w celu dokonania oceny czy Program realizuje założone cele.

Powyższe będzie służyło odpowiedzi na pytania:

1. Czy Program przyczynił się do stworzenia spójnego systemu środowiskowego wsparcia i pomocy adresatów Programu?
2. Czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?
3. Które przyjęte w programie cele dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić?
4. W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów?

Uzyskane tą drogą informacje pozwolą na ocenienie wartości Programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju Programu. Podmioty realizujące Program sprawdzą w ten sposób efektywność i skuteczność przyjętych założeń.

Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Wobec tego, można go modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi.